

держави. Це означає підтримку на міжнародній арені та кращі умови отримання фінансової допомоги. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями стабілізує національну грошову одиницю, розвиває приватне підприємництво, також створюються умови для сталого економічного розвитку та підвищується рівень економічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. International Cooperation. URL: <https://bank.gov.ua/en/about/international> (дата звернення 19.02.23).
2. Scientific Works of NUFT 2020. Volume 26, Issue 1 с. 43. URL: http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/32105/1/COOPERATION_OF_UKRAINE_WITH_INTERNATIONAL_FINANCIAL_ORGANIZATIONS.pdf (дата звернення 19.02.23).
3. Міністерство закордонних справ України: Співробітництво України з міжнародними фінансовими інституціями. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/spivrobotnictvo-ukrayini-z-mizhnarodnimi-finansovimi-instituciyami> (дата звернення 19.02.23).
4. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/2931/> (дата звернення 19.02.23).
5. Cooperation of Ukraine with International Financial and Credit Organizations: Current Status and Expansion Prospects. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/threeseas/article/view/1722> (дата звернення 19.02.23).

***Abstract:** the research revealed positive and negative aspects of Ukraine's international cooperation with financial organizations. Examples of directions of financing by international financial organizations are given.*

***Keywords:** cooperation, international organizations, credit, integration, economy.*

Науковий керівник:

Мікуляк К. А.,

асистент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 336.14

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ

Слободян Тетяна Анатоліївна,

здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** у дослідженні розглянуто аспекти міжбюджетних відносин в Україні. Зокрема наведена характеристика сутності міжбюджетних відносин, визначено їх механізм та проаналізовано форми, за якими повинна функціонувати сучасна система міжбюджетних відносин.*

***Ключові слова:** державний бюджет, міжбюджетні відносини, трансферти, бюджетні позики, бюджетна політика.*

На сучасному етапі економічного розвитку України досить актуальною є проблема взаємодії бюджетів різних рівнів, які є важливою складовою бюджетного процесу та займають вагомe місце в системі фінансових відносин. Саме від створення оптимального механізму міжбюджетних відносин, удосконалення фінансових відносин, поєднання інтересів всіх рівнів бюджетної системи та досягнення органами влади фінансової незалежності залежить успіх стабілізації економічної ситуації в країні.

Важливість державного бюджету для соціального розвитку регіонів полягає у тому, що держава гарантує своїм громадянам надання певних соціальних гарантій та послуг, проте делегує ці обов'язки місцевим органам влади, а витрати, які при цьому здійснюють місцеві органи влади, компенсуються з державного бюджету, в результаті чого виникають міжбюджетні відносини.

Міжбюджетні відносини – відносини між державою і місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів грошовими коштами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією України та законами України [1].

Метою регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення відповідності між повноваженнями на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами України за бюджетами та бюджетними коштами, які мають забезпечувати виконання цих повноважень [1].

У Бюджетному кодексі України передбачено спеціальний механізм міжбюджетних трансфертів, які своєю чергою базуються на фінансових нормативах бюджетної забезпеченості та відповідних коригуючих коефіцієнтах.

Механізм міжбюджетних відносин має:

- сприяти гармонійному соціально-економічному розвитку регіонів;
- враховувати зацікавленість місцевих органів влади;
- базуватися не лише на нинішньому економічному стані регіонів, а й враховувати потенційні можливості.

Система міжбюджетних відносин в Україні містить такі форми:

- міжбюджетні трансферти;
- бюджетні позики (короткотермінові запозичення для покриття тимчасових касових розривів через порушення ритмічності виконання дохідної

частини бюджету та обов'язковості проведення витрат з місцевого бюджету у встановлені терміни);

- запозичення до державного бюджету для покриття витрат фінансування інвестиційних проєктів за рахунок фінансових ресурсів іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій [2].

Основна мета міжбюджетних відносин полягає у справедливому та неупередженому розподілі публічних фінансів, що має забезпечити адекватне фінансування повноважень відповідно до законодавства України.

У міжбюджетних відносинах важливу роль відіграють міжбюджетні трансферти.

Міжбюджетні трансферти – кошти, які безоплатно і безповоротно передають з одного бюджету до іншого. За допомогою них на місцевому рівні вирішуються важливі питання, пов'язані з розвитком адміністративно-територіальних утворень.

Бюджетні позики – це короткострокові позики вищого бюджетного органу установі нижчого рівня для покриття тимчасового касового розриву в бюджеті через перевищення видатків над доходами в окремі періоди (квартали) року (як правило, в I півріччі) [3].

У 2022 році ключовими тенденціями в царині залучення державних позик та управління державним боргом стали:

- активне залучення державних позик і накопичення державного боргу для протидії різкому зниженню податкових надходжень та збільшення військових видатків;

- інтенсифікація грантово-кредитної підтримки від зовнішніх офіційних кредиторів (держав-партнерів, МВФ, Світового банку, ЄС, ЄІБ, ЄБРР) як форми прояву солідарності з Україною провідних держав світу і міжнародних фінансових інститутів;

- суттєве підвищення дохідності облігацій зовнішньої позики на вторинному ринку (до 30% річних для довгострокових облігацій) і фактичне закриття зовнішніх приватних джерел фінансування на невизначений період часу;

- випуск внутрішніх військових облігацій Урядом та залучення емісійних ресурсів центрального банку для підтримання бажаних обсягів розміщення облігацій;

- відтік ресурсів комерційних банків України з ринку внутрішніх облігацій при наявності у банків надлишкової ліквідності.

Головна проблема подальшого становлення міжбюджетних відносин в Україні полягає в їх нерозвиненості й невідповідності швидким змінам, що відбуваються в системі перетворення функцій управління та їх слабкій скорегованості з економічними реаліями. А як інструмент трансформації економічної структури, міжбюджетні відносини мають відповідати меті економічних трансформацій – всебічному сприянню людського розвитку. Це означає орієнтацію їх більшою мірою на задоволення соціальних потреб громадян [4].

Отже, з метою суттєвого розв'язання проблеми міжбюджетних відносин, по-перше, необхідно створити єдиний підхід або розробити національні стандарти щодо фінансування соціальних послуг в Україні. По-друге, з метою стабілізації цих відносин слід збільшити термін перезатвердження норм міжбюджетних розрахунків з одного року хоча б на три роки. По-третє, створити в трьох регіонах України, що суттєво відрізняються своїми економічними та природними умовами, експериментальні утворення для випереджального відпрацювання норм і механізму міжбюджетних відносин на новій основі протягом одного-двох років.

Список використаних джерел

1. Особливості міжбюджетних відносин. URL: https://pidru4niki.com/18060203/finansi/mizhbyudzhetni_vidnosini (дата звернення: 15.02.2023).
2. Особливості вдосконалення міжбюджетних відносин в умовах децентралізації. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20202\(142\)/sep20202\(142\)_046_SirykZ.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20202(142)/sep20202(142)_046_SirykZ.pdf) (дата звернення: 15.02.2023).
3. Державні позики і борги у воєнній економіці. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/516325_derzhavni_poziki_i_borgi_voiennyi.html (дата звернення: 15.02.2023).
4. Міжбюджетні відносини України: сучасний стан та перспективи розвитку. URL: <http://eprints.oa.edu.ua/6416/1/22.pdf> (дата звернення: 15.02.2023).
5. Сидор І. П. Міжбюджетні трансферти в системі доходів місцевих бюджетів: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. С. 363-370. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37726/1/55.pdf> (дата звернення: 15.02.2023).

Abstract: *the study examines aspects of inter-budgetary relations in Ukraine. In particular, the characteristics of the essence of interbudgetary relations are given, their mechanism is defined, and the forms by which the modern system of interbudgetary relations should function are analyzed.*

Keywords: *state budget, inter-budget relations, transfers, budget loans, budget policy.*

Науковий керівник:

Мікуляк К. А.,

асистент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 336.27:303.211(477)

**ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ, СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБОРГОВАНOSTI
УКРАЇНИ**